

LA FEMOSA

SETEMBRE

ARTESA DE LLEIDA

1982

FESTA MAJOR D'ARTESA DE LLEIDA
BENVINGUTS

EN LLOC
DE BENVINGUTS
JA NI PODIEM
FICAR BEMMU-
LLATS

LA FEMOSA

• • REVISTA DE INFORMACIÓ LOCAL • •
EDITA AGRUPACIÓ CULTURAL "LA FEMOSA"
C. DEL CASTELL N. 23 ARTESA LLEIDA
DIPÓSIT LEGAL N. L-264-1981
SEGONA ÈPOCA N. 36 SETEMBRE 1982

INDEX

El tapís a l'Ereta-taller Albert Bellmunt	
Pòrtic	1
Pagesos Morral	3
El feminisme de Teresa d'Avila	6
Notícies Culturals	10
Quina selecció catalana de futbol?	11
Humor	15
Beneïda Verge d'Àfrica	16
El IV Concurs de Cassoles	21
Barbarismes	23
Fulls d'Història	24
Inventar la Festa Major o el vedell de fer ploure	28
Entreteniments	30

Els articles i opinions que apareixen a les pàgines de la FEMOSA, reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

EL TAPÍS A L'ERETA-TALLER : ALBERT BELLMUNT

Sí, fa pocs dies el tapís ha estat notícia a Lleida, i això ens afecta directament per tal com el motiu, l'artífex, ha estat l'Albert Bellmunt, amic nostre, veí i estudiant de la nostra vila artesenca. L'exposició té lloc a l'Ereta-taller (plaça l'ereta) Va començar el 21 de Setembre i durarà fins el dia 10 d'Octubre.

La tècnica del tapís és molt antiga i és posició que existeixi des que es va començar a teixir la llana. L'art de tapisseria el coneixien ja els egipcis, els perses, els romans... i un llarg eczètera de civilitzacions que ens porten fins avui. Durant el segle XIX va anar un xic de baixa aquest art, però, després del 1900 una sèrie de pintors d'avanguardia com Sonia, Delaunay, Maillol... es van interessar per la tapisseria encara que de manera esporàdica. Al 1930, una tapissera, M. e Cuttoli demanà la col.laboració de pintors com Braque, Matisse i Léger. Aquesta col.laboració va fer reeixir novament el tapís. Després del 1939 Jean Lurçat ha introduït nous elements, cordills, jute, fil de coure... dins d'una investigació informalística i,

(continua a les pàgines del darrera)

Vé de la segona pàgina

Grau Garriga (tapís català), després d'uns contactes amb Lurçat, incorporà aquests nous materials a la tapisseria catalana. Alhora es recuperen les antigues trames del teixit popular.

Es en aquesta vesant d'investigació avanguardista on podem situar l'obra de l'Albert. Des del punt de vista de la forma, la seva obra inclou també la recuperació de punts i trames populars provinents de antigues sarges, mantes... del país; trames i punts que combina amb materials diversos: eines del camp, fustatges, plàstic, vidre,,. Parteix doncs d'una sèrie d'elements independents que uneix i entrelliga, en una conjunció harmònica elaborada sota el marc de la tècnica i l'art de tapisseria. És la combinació de tots aquests materials, amb l'entramat, els nusos, els punts diversos, la gradació de colors de les llanes... que esdevé fons, que esdevé símbol i significat. Quant a aquest fons, crític d'art Josep Miquel Garcia diu de l'Albert "El cas de l'Albert es no tan sols colorat, sinó que aporta un nou esperit d'investigació. Ja no es tracta només d'exercicis tècnics adaptats als nous corrents; el coneixement de l'ofici li ha permetat a entendre el tapís com un mitjà de coneixement tal com ha fet la pintura en un altre sentit... El tapís deixa de ser un objecte decoratiu, per a cercar una intel·lectualització. Aquest concepte a més de nou fa que el tapís no sigui un procés purament tècnic, sinó que com la pintura pugui parlar en si mateix." (1)

La tapisseria a poc a poc doncs, va renovant no solament el seu repertori iconogràfic sinó també els seus mètodes i la seva finalitat. En el camí eficaç que enceta l'Albert, el tapis vol suggerir quelcom; és un afany d'aprehendre, entendre i interpretar la societat i alhora un intent voluntariós de comunicació.

Bibliografia

- Guia pràctica del arte normal, sol-kairos S.A.
pàgina nº 41
- Diari Segre, del 21 de Setembre de 1982 pg. nº 5
- Josep Miquel Garcia, full de presentació de l'exposició a l'Ereta-taller.

Eulàlia Solà

P P P T T E

Passada la Festa Major, aquesta, ha anat quedant endarrera i també tot allò que iniciava moltes converses. La Festa Major, de sempre, ha estat un motiu de diàleg entre la gent del poble, i encara més en aquests últims anys en que s'ha encetat, una manera nova d'organitzar-la i de viure-la. La Festa Major al nostre poble ha començat a esdevenir popular i dels resultats assolits aquests darrers anys se n'ha parlat satisfactòriament.

Ara, però, ja hi ha d'altres coses per a parlar, i a més a més, hi ha un tema que domina per sobre els altres d'una manera ben destacada i que origina novament el diàleg de qualsevol tertúlia de cafè. S'apropen les eleccions generals de l'Estat i això, encara que la gent es digui apolítica, interessa a tothom. Es parla dels pactes, coalicions i enteses entre els diferents partits, es confeccionen llistes de candidats i de seguida començarà la "guerra" dels mítings propagandístics i la filera d'enganxadors de cartells per les parets dels nostres carrers i places. Sí, tot això és un

motiu ben adient per a iniciar una conversa.

Si tot aquest embolic de sigles, de llistes i de consignes ens el poguessim mirar des d'un punt d'indiferència i de neutralitat absoluta, segurament que seria un espectacle divertidíssim. Malauradament, però, tots, un per un i cadascú de nosaltres, tenim unes idees i unes simpaties (o antipaties) determinades que ens fan mirar la campanya electoral des d'un punt d'interés ben concret.

No s'hi pot fer més. Quan s'inicia una conversa entorn de les eleccions de seguida ens adonem (per l'acalorament marcat i pel to de veu), de les simpaties i rivalitats de cadascú. A vegades a aquestes converses es fan discussions interminables i el diàleg gira, sempre, entorn d'uns mateixos punts en els quals es fan forts els tertulians. Mai ningú no convenç ningú i tots se'n tornen amb les seves raons i les seves simpaties invulnerables.

A mesura que anem creixent en coneixements, de la pràctica de les campanyes electorals que la democràcia, ens ha portat, ens anem immunitzant de atacs visceralment a les nostres opinions o creences, i se'ns fa cada dia més difícil de perdre la calma. Dit amb altres paraules: La pràctica dels drets de la democràcia ens fan cada dia ciutadans més civilitzats i tolerants, sigui quina sigui la nostra tendència de partit.

PAGESOS

MORRALS

Tot i que fa molt de temps, que els pagesos demanem preus justos pels productes que fabriquem som nosaltres mateixos els qui, en definitiva, no els donem el valor que tenen, i això és una contradicció tan grossa que no és estrany que ningú, no ens faci cas a l'hora de comprar les nostres collites.

Al mercat lliure, les coses ponderades són les més cares. Cal donar importància a un producte, i com més millor, per a vendre'l a un bon preu. Nosaltres estem tan acostumats a tenir-lo a l'abast de la mà que no ens surt de l'esma fer propaganda d'allò que produïm.

Quan la moneda no existia i el mercat es basava a abaratar un producte per l'altre, la gent donava més importància a les coses que els pagesos produïen ja que aquestes eren de menester per poder menjar. Un pagès amb dos melons i un pollastre comprava una tenalla al terrissaire, amb un cove de trumfes i una dotzena d'ous comprava una sània al sargaire, amb un sac de blat comprava una eixada al ferrier i una manta al teixidor ... Ara pe

Ara, però, ha arribat la moneda (o el paper moneda) i tot s'ha capgirat. Fa falta produir molts milers de quilos de pomes per a que un pagès pugui sobreviure ja que el canvi de pomes en pessetes i les pessetes en qualsevol objecte d'ús quotidià, ens és desfavorable, i per cada dia que passa, aquest canvi es torna en contra nostre més i més. Tot això passa (és la impressió que jo tinc) perquè hem deixat de donar importància als nostres productes.

Amb tot això que acabo de dir, hi estava pensant, mentres collia préssecs (escollint d'un a un, els millors) per a regalar-los a un amic menestral. Em vaig adonar que aquella fruita que jo volia regalar a una persona que no era pagès, era part del meu "sou" amb el que havia de viure tot l'any. Ves per on, em vaig dir, jo li regalo part del meu sou i ell ho troba la mar de normal, i en canvi jo no trobaria gents de normal que ell, així per les bones per amistat, em regalés un bitllet de cinc-centes o mil pessetes, part proporcional del seu sou. I és que, al meu interior (i segurament a l'interior de tots els pagesos) valorem més el diner que el valor real dels nostres productes. Sempre hem dit: "Ni tenim per a donar i vendre", aquesta frase però, no l'hem sentida dir mai a un metge, a un advocat, a un botiguier... Sempre els que hem de donar som nosaltres.

Si aprenguéssim a valorar (com si de bitllets és tractessin) les nostres collites i a ponderar a-

aquestes fins a l'extrem de voler-les guardar per a nosaltres sols (encara que ens podríem desprendre de petites porcions per a cobrir les més urgents necessitats que la vida moderna ens imposa) d'una altra manera ens anirien les coses. També per aquest camí de valorar tot el que és nostre ens trobaríem que un lladre que se l'agafés robant trumfes o qualsevol altra cosa d'un pagès, hauria de tenir (davant de la justícia) la mateixa pena que aquell altre que se l' enxampa atracant un banc o una joieria. I si això no és així, és precisament perquè els nostres productes són, només, considerats productes i no diners en efectiu, encara que aquests productes siguin el nostre sou de cada dia.

Potser no cal agafar les coses tan per la punta dels cabells com jo; ara i ací, presento, però, segueixo pensant que alguna cosa de veritat hi ha dins d'aquest plantejament, i que, potser sí que en el fons de tot això s'hi troba la raó del nostre desprestigi com a ciutadans i com productors, i en conseqüència (ja que no ens poden despatxar) ens limiten el "sou" a la mínima expressió.

A. Costafreda

el FEMINISME de

TERESA d'avila

Amb la visita del Papa prevista pel proper octubre culmina la commemoració del quart centenari de la mort de Teresa Cepeda de Ahumada, inclosa en el santoral de l'Església catòlica com Santa Teresa de Jesús.

L'esdeveniment ha promogut actes litúrgics i literaris, comentaris i estudis que no afegeixen gaire a la copiosa documentació existent sobre el personatge. Tanmateix, la figura de Teresa Cepeda de Ahumada no s'aborda en profunditat per por a trobar-hi afinitats amb els contestataris i marginats d'avui, concretament amb les feministes i amb actituds juvenils contra lo establert per lleis i tradicions, característiques dels grups radicals del nostre temps.

El nunci Segà, que fou un dels poderosos "barons" de l'Església que Teresa d'Avila, hagué d'afrontar, la titllà de "mujer inquieta y vagabunda", la qualificà de desobedient, contumaç, i l'acusà d'inventar males doctrines i de sortir de clausura malgrat la prohibició del Concili de

Trento i, finalment, la blasma per lliurar-se a l'ensenyament malgrat que les dones ho tenien prohibit per Sant Pere. (1)

Un enfoc modern del comportament de Teresa Cepeda de Ahumada en el seu temps i marc concret revelaria la seva contemporaneïtat. No fou única ment filla del seu segle (el XVI) sinó de les poques figures estelars en cada època que reuneixen elements precursors d'actituds que esdevindran majoritàries en el procés històric imprevisible. En Teresa d'Avila s'hi conjuminaven factors suposadament irreconciliables: parcialment jueva en temps de persecució dels jueus; progressista en un món encara medieval; cristiana, per conversió dels seus i, per aquesta raó, forçada a treure's l'estigma d'origen a base d'un zel atidor i practicant d'una llibertat interior (expressada en "Las Moradas" que la societat alienada i alienant no podia admetre. Les "tares" d'origen i de tarannà individual la convertien en blanc propici dels atacs de la Inquisició, i de les intrigues del clergat i dels àulics. Finalment, el sol fet d'ésser dona en un món d'homes, la situava en posicions precàries i perilloses. Ho afrontà no pas renunciant a la seva condició de dona sinó posant en acció la seva especificitat, valors morals i intel·lectuals que ni la societat d'avui li reconeix a la dona. Al luxe i al fast dels claustres i convents oficials, Teresa

de Jesús oposà la senzillesa, l'austeritat, la sinceritat i la solidaritat amb els més febles. La seva obra traspuja l'humanisme de lo quotidià viscut en femení. "La humana feminidad de Teresa la Santa" com escrigué Americo Castro que l'estudià fa seixanta anys. (2)

A una Església oficial contrària a tota reforma, oposà, la "madre fundadora" la renovació des de la fe autèntica i assumida, la confiança vers els marginats i perseguits, com Juan de la Cruz. Al lèxic metafòric i farisaic dels prelats poderosos, Teresa Cepeda de Ahumada replicà amb un llenguatge precís, assequible a la majoria i des de l'experiència pròpia. Inicià el gènere autobiogràfic quan la vida privada, lo "realment viscut", era amagat pels senyors de l'Església no pas per púdics sinó en funció de les contradiccions entre doctrines virtuoses, i la manera de viure-les en la opulència i el "pecat" en un món de miseria material i de coaccions espirituals espantoses.

Valenta fou la carmelita reformadora però els homes no concebeixen aquest coratge en una femella. "La valentia viril de Santa Teresa", escriu Joan Baqué a l'AVUI del 12 de març de 1982. "Viril" segons el Fabra, "pertany al sexe masculí, a l'home fet capaç de procrear". La cultura masclista és, encara, factor distorsionador de la veritat. Amb major motiu ho era en temps de Teresa d'Avila. Ella mateixa es-

n'estava contaminada quan escrigué que les religio-
ses del seu convent reformat esdevindrien "tan va-
roniles que espanten a los hombres" ("camino de per-
feccion") Així acceptava el repte: ¿cal ésser viril?
doncs ho serem més que els homes. Ella era consci-
ent del conflicte amb els rectors de l'Església i
en la intimitat dels seus diàlegs amb el Senyor li
deia: "Sois justo juez y no como los jueces del mun-
do que -como son hijos de Adan y, en fin, todos va-
rones- no hay virtud de mujer que no tengan por sus
pechosa". (CAMINO DE PERFECCION)

Sospitosa per intel·ligent, per viure la fe
totalment, per mostrar compassió i tolerancia quan
la seva Església era despietada i repressiva. Sos-
pitosa per solidària amb les altres dones, les més
humiliades i espantades, però critica amb les prin-
ceses de Eboli i altres dames poderoses de la cort
de Felip II. Els prejudicis anti-clericals de nos-
tra esquerra no permeten abordar amb objectivitat
i audàcia la personalitat de la carmelita reforma-
dora entorn a la qual, el proper octubre, s'orga-
nitzarà la gran cerimonia de la confusió i de la
mitificació. Tot allò que ella refutà.

Teresa Pàmies

(1) Marcelle Auclair, "La vie de sainte Thérèse d'A-
vila" Edit. du Seuil

(2) Americo Castro "Teresa la Santa" Alianza Editorial

NOTÍCIES CULTURALS

El dia 22 del present mes de Setembre, a la facultat de Prehistòria de la Universitat de Lleida, el nostre col.laborador en Josep Ramon Gallart va llegir la seva tesi de llicenciatura amb aquest títol : "La Necròpolis d'incineració de la Pena" Torregrossa (Les Garrigues), i el Jurat que era format pels doctors Senyor Joan Maluquer de Motes, Emili Junyent, i Artur Perez, va qualificar aquest treball d'excel·lent que és la màxima qualificació que es dona a aquesta mena de treballs.

La tesi de llicenciatura no és res més que el treball en què el llicenciat demostra públicament , que és capaç de desenvolupar-se i investigar amb mètodes científics en el camp què s'ha especialitzat. En Josep Ramon Gallart s'ha especialitzat en el món de l'arqueologia i per això la seva tesi s'endinça en l'estudi dels problemes que encara avui es plantejen ; una gent que cremava els seus morts i enterrava les seves cendres dins d'una olla. La tesi de més de cent fulls mecanografiats (a part dels dibuixos de les peces estudiades, planells, mapes i fotografies) que porta el títol de "La Necròpolis d'incineració de la Pena" és un estudi rigorós i ben fet que és mereixedor del veredicta que li otorgà el Jurat

(passa a la pàgina Nº 20)

¿QUINA SELECCIÓ

CATALANA

DE FUTBOL ?

Si demà mateix els bascos diguessin: "anem a fer la nostra pròpia selecció de fútbol", seria en condicions de fer un equip capaç d'enfrontar-se dignament, per exemple, a Polònia, que van ser tercer i quart al passat Mundial. Si fos Catalunya la que vulgués fer un equip nacional propi, faria el ridícol.

Per fer una selecció de fútbol lo més important no és que Madrid doni el permís. A Madrid podrien donar el permís per caçar elefants al Maes - trat i no se'n caçaria cap. No, el que cal per fer una selecció de fútbol es que hi hagi futbolistes. A Catalunya no se'n fan perquè el club que podria dur a terme una tasca de promoció de nous valors, és a dir, el Barça, anteposa el fútbol-espectacle, o si s'estima més, el fútbol-negoci, a qualsevol altra consideració. Es cert que als equips petits del Barça surten xicots que després van fent cosetes al Celta, al Valladolid o bé a l'Alavés, però això no es crear escola sinó fer malbé jugadors.

El Barça ha triat aquesta opció per desig

dels seus cent mil socis i, per tant, no se val a dir res. Mai s'aixeca cap veu dels socis blaugrana per oposar-se a l'importació de futbolistes. Al contrari, quan aquesta importació es limita a tots els clubs al prudent número de dos jugadors, al Barça se li fa la Pasqua perquè resulta que llavors en volia tres.

Cada nou seient que s'ha fet en els darrers anys a l'estadi del Barça, és un seient que queda buit a algun camp petit del nostre país. El Camp Nou ha crescut paral·lelament a la decadència d'alguns clubs com l'Europa, el Sant Andreu, el Júpiter el Martinenc, el Sants, l'Hospitalet, el Lleida, o qualsevol altre tant entranyable com aquests.

D'altra banda, donat el seu caire d'indústria de l'espectacle, el Barça no vol correr el risc de donar oportunitat a noiets que es vagin fent al primer equip perquè això podria restar pública l'estadi. A més, al Barça no li fa cap falta treure un parell de jugadors a l'any. Per aquesta tasca, ja estan els altres equips que es veuen obligats a vendre per anivellar la tresoreria, tant si es diuen, Atlético de Madrid, com Atlètic de Bilbao, Reial Societat o Saragossa. Quan algun d'aquests equips té bona mercaderia, ja sap que no li faltará comprador, perquè el Barça sempre té la cartera punt que és una manera d'estimular el mercat.

Per a defensar la creació d'una selecció ca-

catalana de futbol, sovint es posa l'exemple de les quatre federacions britàniques, Anglaterra, Escòcia Irlanda del Nord i País de Gal·les, totes elles amb una selecció pròpia. A part, que un jugador gal·lès sempre serà gal·lès encara que jugui a un equip de Londres o del "soccer" nord-americà, mentres que tot el que viu i treballa al País de Gal·les pot ser anglès, xinès o bé alemany. Ho dic això perquè els dos o tres intents igualits de fer seleccions catalanes a base de jugadors de fora que, eventualment, tenien contracte amb algun equip català, és un trucatge Quasi tots, un cop acabat aquest contracte, han tornat a ser andalusos, holandesos, argentins, bascos, o asturians.

Les quatre federacions britàniques ja jugaven partits internacionals vint-i-cinc anys abans de que es fundés la FIFA a 1904. Per cert que el retrògrad Joao Havelange no veu amb bons ulls això de tenir "seleccions provincials" a la Copa del Món, és un privilegi i un agravi comparatiu pels demés. Abans de que el senyor Havelange fes la primera cagarada, ja jugaven en competicions internacionals les seleccions de països com Lätvia, Letònia, Lituània, Palestina, Bohèmia, Estònia i el Sarre.

Vull dir amb això que quan els bascos, que poden fer-ho en qualsevol moment, vulguin fer el seu propi equip nacional per tal de que entri a les principals competicions del món, no solament trobaran problemes a Madrid sinó que també els tindran amb la pròpia FIFA.

Ara mateix, ja m'agradaria veure una selecció d'Euskadi (Arkonada, Urkiaga, Goicoetxea, Alexanko, Celayeta, Alonso, Zamora, López Ufarte, Uralde, Sa-trústegui i Martín) jugant un Mundial. Al seu costat, aquella riota d'equip del Santamaria quedaria a l'alçada del betum.

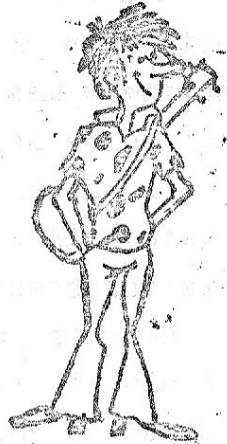
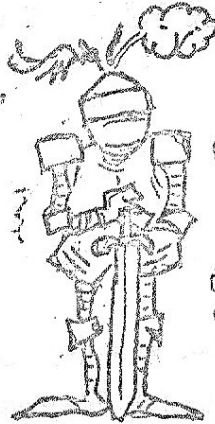
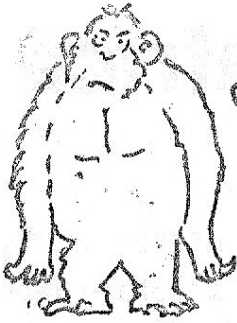
Una mica per l'anyorança de no veure un equip català al passat Mundial, alguns mitjans informatius s'han deixat portar per l'entusiasme reivindicatiu d'una selecció catalana de futbol i no veuen que això no depèn de Madrid. O no tan sols de Madrid.

Enric Bañeres.

NOTA

Us haureu adonat que en els darrers números de la nostra revista hi ha articles signats per escriptors coneguts. Aquests articles ens arriben, per si els volem publicar a través del Servei de Premsa de la Diputació de Barcelona.

EVOLUCIÓ

FI

eneida verge

d'àfrica

Temps era temps, el diari barceloni "La Publicitat" organitzava excursions estivals i dominicals que oferia als lectors i subscriptors a uns preus a tèntricament assequibles. En aquella època encara no s'estilaven els viatges en autocar que tant s'han popularitzat més tard, ni molt menys els desplaçaments tumultuosos aeris.

La modalitat predilecta de "La Publicitat" era la navegació marítima, a escala raonable, sense ramells forassenyats. Hom sortia del port de Barcelona a hores sensates, després de les primeres misses matinals, i els petits vaixells llogats empruien adaciosos creuers cap a Tossa, o a Blanes, o a Roses - quan de debò hom llançava la casa per la fines - ra- fins a Cadaqués o al Port de la Selva. Hom dinava en un restaurant del poble programat (que devia sperar tots els passatgers però s'avenia, a tot es rar, amb una tercera part del total) i, en acabar l'apat, la gent s'embarcava i retornava a casa. No tothom: un bon nombre escollia el tren i, regu- ent, eren aquells que no havien tingut gana a ra de dinar.

Deu ser per culpa del retrocés que ha sofert la nostra condició de poble mariner, però els viatges de "La Publicitat" eren molt més atractius en els anuncis que no pas en la realitat. La gent, lamentablement desavesada a navegar, es marejava copiosament. La intenció del diari, de fer que els lectors esdevinguessin amics entre ells, s'esvaïa, en uns tous comentaris que de cap manera no afirmaven amistats eternes. Que un cavaller en estat quasi cadavèric et confessés que "estava com una sopa" o que una dama, atractivolament vestida amb lluminosa cretona estampada, t'esquitxés en una traïdora perbocada, no semblaven pas els esquers adequats de cara a una profitosa relació futura. Sé per pròpia experiència que en aquella mena de viatges els que no perbocàvem érem molt malmirats. La multitud endiumenjada que buidava les tripes era hipersensible respecte al deseiximent dels que no havíem de buidar res.

Hi vaig anar diverses vegades, com a redactor del diari, però havia d'escriure unes ressenyes completament innòcues, en les quals amagava perfidiosament la veritat a base de silenciar-la almenys en els seus aspectes més dramàtics. Segons les meves breus cròniques d'aleshores, aquelles eren unes bonancenques excursions, plenes d'esperit fraternal. Tot havia estat perfecte: el viatge, el temps la convivència, l'àpat, l'hospitalitat dels mariners. Tot esplèndit!

La sublimació va ser el dia que, en comptes d'un vaporetto convencional, van llogar un antiquíssim vaixell, el "Virgen de Africa", que duia més anys de navegació que totes les hosts catalanes i genoveses aplegades. Aquell cop era un viatge més llarg: Ciutat de Mallorca, anada i tornada amb es tança d'una nit a un hotel de Ciutat. Cal que les sortides que organitzava el meu diari cada cop ha vien de guanyar gairebé la totalitat de clients nous; escassejaven els reincidents. Potser jo mateix, amb els meus idíl·lics relats, ajudava a aconseguir-ne!

I aquell diumenge -l'endemà, dilluns, també era festa- el "Virgen de Africa" es va omplir amb una multitud esportivament engalanada. Abundaven els vestits estivals de les senyores i gairebé tots els homes duien roba clara i, moltíssims, barret de palla, símbol jovial que ningú no menystenia. Era un aplec vaporós i patriòtic, bellament disposat a gaudir de la catalanitat de les Illes i en plena premonició de la idea dels Països. Recordo, que algun senyor, posseïdor d'un vague sentiment de llop de mar, duia gorra de mariner. Potser caldria dir que, llevat d'això, no hi havia cap mena de procacitat d'indumentària. Encara no existien els shorts ni els bermudes i els escots de les dames eren enormement púdics i discrets.

Un company periodista -d'un altre diari, in

invitat pel nostre- duia una audaciosa samarreta de pescador i una mena de capell com d'anunci de l'Emulsió Scott. Encara no havien completat la maniobra de embarcament del passatge i l'home, instal·lat a la menuda coberta de proa, ja havia adoptat aires d'almirall. Es va treure de la butxaca dels pantalons una capseta rodona i en va pinçar una pastilla de color de rosa. Em va dir:

-En vols una? Són infal·libles contra el mareig.

-No gràcies. Mai no em marejo.

-Què prens, tu?

-No res.

Ja vaig flairar que no em creia; el delatava la seva mirada escèptica. Quan amb prou feines sortíem del port ja es va posar a vomitar. El primer que va treure -ho vaig vaure sense gens de ganes- va ser, sense ra, la píndola de color de rosa, barrejada amb un suquet que no vaig voler escatir què era.

Semblava un acord unànime: tothom gitava. Els pocs que no ho fèiem anàvem repenjats a les baranes, els ulls clavats al mar, distraient-nos amb el vol de les gavines dels dolorosos ais i uis. Però més endavant vam haver de mirar a l'interior: de la xemeneia del "Virgen de Africa" sortia un suc negre i espès, com quitrà, que va esquitxar tots els nautes. Quina destrossa de roba estiuenca, beneïda Santa Verge d'Africa! Tothom es va haver d'arraulir al menjador del vaixell, horrible banc per a canviar pessetes enquistades.

Quinze o vint intrèpids vam desembarcar a Ciutat de Mallorca completament tenyits de negre, delicat homenatge a la santa patrona africana.

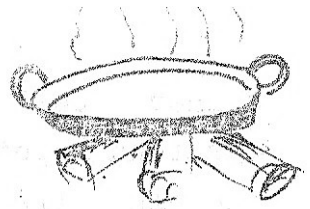
Avel·lí Artís-Gener

Continuació de la pàgina nº 10

veredicte que fou el d'Excel·lent.

La tesi de llicenciatura d'en Josep Ramon bé a enfortir la feina de molts anys del Grup de Recerques Arqueològiques de La Famosa, plasmada en la magnífica realitat del nostre Museu Arqueològic. Així doncs, felicitem-lo i felicitem-nos-en.

EL IV CONCURS

DE CASSOLES

En allò que es nota més la consolidació dels actes populars de la nostra Festa Major, és en el concurs de cassoles. Aquest acte informal de l'últim dia que, d'ençà del seu inici, ara fa quatre anys, no ha fet més que créixer amb participants, amb gent que mira i amb gent que fa festa quedant-s'hi a dinar.

Enguany, que també va celebrar-se el dia 31, festa de Sant Ramon, hi havia 35 colles que feien la seva cassola sense comptar la cassola monumental de l'Ajuntament. Tot plegat s'ha calculat que hi havia unes set centes persones a menjar i a fer gresca.

El menys important de la festa és el concurs en si, ja que els participants fan la seva cassola per a menjar-se-la amb la colla i no amb el propòsit de competir pel primer premi. Amb tot, el concurs és allò que justifica la festa.

De les 35 cassoles només 22 entraven dins de les normes del concurs, o sigui, aquestes estaven cuinades amb cassola de fang. D'aquestes 22 cassoles n'hi havia un tant per cent molt elevat que les

cuinaven colles juvenils i per això, enguany, el Jurat ha hagut de crear uns premis juvenils cosa que els altres anys no es feia.

Segons les qualificacions del Jurat, les cassoles guanyadores van ésser aquestes:
Primer premi a la cassola de la Penya "Carrincló"
Segon premi a la cassola de la "Colla del Bon Tec"
Tercer premi a la cassola de la Unió de Pagesos
Premi de Bona Presentació a la cassola de Simó-Miquel

Els premis juvenils varen estar aquestos:
Primer premi a la cassola de "La Pandilla"
Segon premi a la cassola del "Bon Profit"
Tercer premi a la cassola de "Els Petits"
Premi de Bona Presentació a la cassola anomenada "Sol d'Artesa"

Una cosa que cal destacar com inici, potser d'una altra etapa del concurs de cassoles, és l'aparició de la "Colla del Bon Tec" amb tots els seus components uniformats amb samarretes amb el seu nom de la colla. També cal assenyalar que per primera vegada les cassoles portaven el nom de la colla o penya i no el nom del cuiner, això fa pensar que les cassoles cada cop són cosa més col·lectiva i de participació de tots; això ens sembla bé ja que posa caliu i engresca altres colles a participar-hi de la mateixa manera. Tot això ens ho confirmaran els propers concursos, donat que, l'èxit de la festa està assegurat per una colla d'anys.

BARBARISMES

ES DIU

Desempenya un càrrec
El parraf d'un escrit
Un embotellament de cotxes
Un escape d'aigua
He tingut una sacudida
El tetxo de la cuina
La tocineria i el tocinaire
Un tiro d'escopeta
Fer frente
Donar-se compte
Treure de quici
Es un home sèrio
El plumier és de fusta
La sessió fou reanudada
Rotular els cartells
Aquest tapete és de flors
Per la tarda
Posar Pegues

S'HA DE DIR

Exerceix un càrrec
El paràgraf d'un escrit
Un embús de cotxes
Un escapament d'aigua
He tingut una sotragada
El sostre de la cuina
La cansaladeria i el
cansalader
Un tret d'escopeta
Afrontar
Adonar-se
Treure de polleguera
Es un home seriós
El plomer és de fusta
La sessió fou represa
Retolar els cartells
Aquest cobretaula és
de flors
A la tarda
Fer la guitza

Llibre consultat "Parleu bé el català".

FULLS D'HISTÒRIA

ARTESA AL 1799

Donem continuació a l'inventari de cases, patis i corrals d'Artesa, inventari que ha estat recopilat per Josep Ramon Gallart.

Felip Castillo

Una casa sita al camí d'Alfés, confronta a sol hixent en lo camí d'Alfés, a ponent ab lo carrer que va al sitjà, a migdia al sitjà, a tramontana ab la casa de Josep Batlle i Ballesté.

Josep Batlle i Ballesté

Una casa i corral sita al camí d'Alfés confronta a sol hixent ab lo carrer, a ponent ab F^o Olomí, a mig dia ab la casa de Felip Castillo i a tramontana ab la casa de Pere Arrufat.

Josep Albareda

Una casa al carrer d'Alfés i corral, confronta a sol hixent ab lo carrer, a tramontana ab Felip Giné a migdia ab Pere Arrufat, a ponent ab F^o Olomí.
(Passa a Tomàs Puyol, carreter, fill d'Aragó)

Pere Arrufat

Una casa sita al camí d'Alfés ab son corral, i que confronta a sol hixent al carrer, a ponent ab F^o

Fº Olomí, a migdia ab Josep Batlle a tramontana ab Josep Albareda.

Felip Giné

Una casa i corral sita al carrer que va Alfés; confronta a sol hixent i tramontana ab lo carrer a migdia ab la casa de Josep Albareda, a ponent ab la casa de Fº Olomí.

Josep Sole i Porta

Una casa i corral sita al camí d'Alfés afronta a sol hixent en lo carreró que va al sitjà a ponent al carrer, a migdia ab pati del comú i a tramontana ab la casa de Lluís Viadé, que al present s'ha tornat a casar al Aubaiges. (Passa a Fº Drudis alies Farrerico)

Lluís Viadé

Una casa i corral sita al camí d'Alfés, confronta a sol hixent ab lo corral de Simon Guitart, a ponent ab lo carrer, a migdia ab la casa de Josep Sole, i a tramontana ab lo corral de Anton Picolla.

Anton Picolla

Una casa i corral sita al camí d'Alfés, confronta a sol hixent ab la casa de Simon Guitart, a ponent i tramontana ab lo carrer, a migdia ab la casa de Lluís Viadé. (Pasa a Ramon Gil d'Arbeca casat amb la Rosa del Coca).

Simon Guitart

Simon Guitart

Una casa i corral, a sol hixent confronta al carrer davant la botiga del Senyor, a ponent ab pati del comú, a migdia ab la casa de Felip Alegre i a tremontana ab la casa d'Anton Picolla.

Felip Alegre

Una casa ab son corral, confronta a sol hixent ab lo carrer davant la botiga del Sr. Gran Prior, a ponent ab terra del comú, a migdia ab lo carrer i a tremontana ab la casa de Simon Guitart.

Josep Coll

Una casa ab son corral sita a la vila, confronta a sol hixent en lo carrer, a ponent ab lo passadís del costat del corral del bestia i a migdia ab la casa de Anton Argilés, i a tremontana ab lo carreró que va al sitjà.

Anton Argilés

Una casa sita en la vila ab son corral, confronta a sol hixent ab lo carrer corrible, a ponent ab la casa de Josep Coll, a migdia ab lo passadís del costat del corral del bestia i F^o Batlle, i a tremontana ab la casa de Josep Coll.

F^o Batlle

Una casa ab son corral sita en la vila, que confronta a sol hixent ab la casa del comú dit la abadia Vella, a ponent ab lo corral de Anton Argilés, a migdia ab lo corral del bestia i a tramonta

i a tremontana ab lo carrer corrible. (En lo any de 1838 ha pres posesió d'aquesta casa Blasi Batlle de casa del Ambrosió com conta).

Pere Roca

Una casa i corral, que confronta a sol hixent al carrer a ponent ab lo camí que va a Alfés a migdia ab la botiga del Sr. Gran Prior i a tremontana ab lo sobre eixidó de les piques.

Fº Paradell

Una casa sita a la vila, confronta a sol hixent ab lo corral de Salvador Mir, a ponent ab l'ort de Fº Batlle, a migdia ab lo mateix ort, i a tremontana ab lo sobre eixidó de la bassa.

Josep Drudis, farré

Una casa ab son corral, confronta a sol hixent ab la casa de Ramon Giné, a ponent ab la casa de Manuel Gasol, a migdia ab terres de Miquel Carrera, i a tremontana ab lo carrer corrible.

INVENTAR LA FESTA MAJOR

O

EL VEDELL DE FER PLOURE

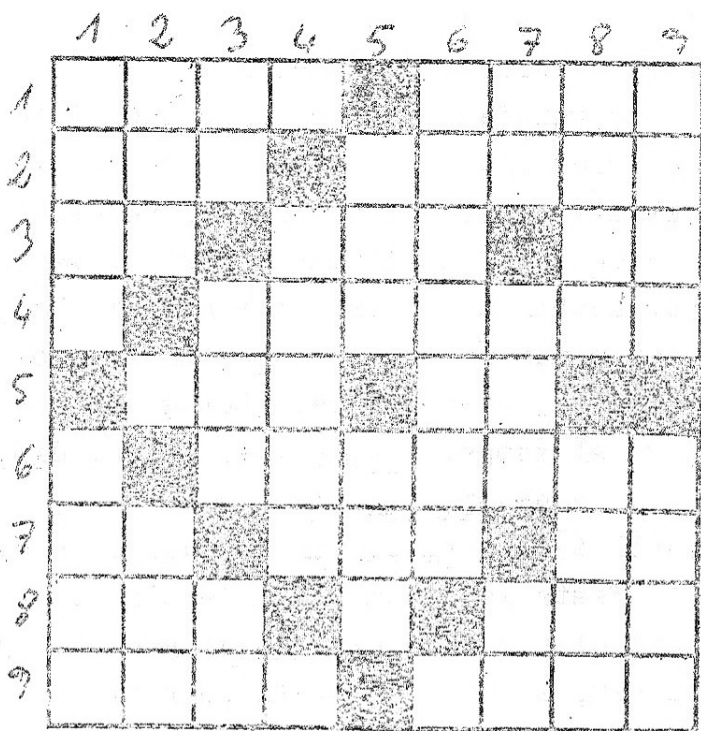
Fins ara les festes majors es feien seguint la rutina de cada any i per això havien perdut el sentit que en el seu origen les havia fet néixer. D'uns quants anys ençà, però les festes majors (i no només la nostra, sinó a tot arreu) han experimentat un re-viscolament i han tornat a les coses populars que, d'alguna manera, són la sal i el pebre de l'èxit de les festes majors. Per això mateix cal que tinguin aquesta vitalitat de renovar-se i d'inventar-se cada any per a no caure altre cop en l'encarcament, en què havien caigut en els llargs anys del franquisme. A Artesa, sense pretendre ser capdevantera en res, hem anat inventant la nostra festa major. Enguany l'invent (per culpa del mal temps) no ens ha sortit gaire bé, però, ha servit per a demostrar que era un invent vàlid per a entusiasmar la gent i fer-la sortir de casa i participar a la festa. Enguany, l'invent ha estat coure un vedell a l'ast.

La cosa s'havia preparat bé, el Gepa regalava un vedell de la granja de la Dragona, i el Canil, un porc de la granja de cal Tres. El porc s'havia de rostir a la graella i el vedell s'havia de coure tot sencera

sencer, a l'ast. D'antuvi ja van començar les discussions de si el vedell es podia coure o no tot sencer i fins i tot es van fer algunes juguesques i tot això ajudava a crear el clima necessari per a fer nostra festa. El dia triat per a coure el vedell i menjar-nos-el en un sopar de germanor era precisament la vigília i per acabar-ho d'arrodonir s'havia llogat un conjunt per a fer un sarau de revetlla. Els artesens esperàvem tot això amb candeleteres, però va fer-nos la guitza el temps, i va ploure tot el dia i la nit; tot es va suspendre.

El vedell i el porc es van guardar fins el tercer dia de la festa major amb la intenció de menjar-nos-els durant el sarau de nit. Es va encarrassar el vedell amb l'ast, s'encengué el foc i roda que rodars, tot anava com una seda; l'espectació era enorme i tot pronosticava un àpat informal i ple de gresca. Malauradament la pluja tornà a fer acte de presència i ploqué durant dues hores, el suficient per a esgarçar el marro.

El vedell va quedar un pel cru a la part de les cuixes, però, la festa malgrat la pluja va resultar prou animada. Sincerament creiem que l'experiència, és repetible i ha d'estar una d'aquestes coses que posen to i calor a una festa que es vol que sigui popular i divertida. Inventar la festa major cada any és això mateix, improvisar les coses que fan intrigar a la gent i que els fa estar inquietats i preparats per a veure què passa.

E-O-S

S-O-C-O-S

HORITZONTALS

- 1.- Fruita molt típica de la nostra comarca. Al revés nom d'home.
- 2.- Nom de consonant. Full de cert gruix.
- 3.- Lletra grega. En petita quantitat. Al revés, grau d'elevació d'un so.
- 4.- Vocal. Al revés, acrimònia qu alitat d'acre.
- 5.- Al revés, part del dia que comprèn entre la posta i la sortida del sol. Vocal repetida
- 6.- Cent. Caracteritzada per atonia.
- 7.- El primer. Ar ticle contracte plural. Consonants.
- 8.- Un parell. Vo cal. Cadascuna de les parts en que es divideix una obra voluminosa.
- 9.- Porció de terra voltada d'aigua de tots costats. Planta de troncs curts que treu rames prop de terra.

VERTICALS

1.- Instrument usat per a fumar tabac. Serra d'uns 40 km. de llargària i que culmina al puig de Canal Baridana. 2.- El fet d'estar sense fer res. Consonant. Astre lluminós. 3.- Consonants. Porció o espai de temps. Societat Limitada. 4.- Vocal. Extrem agut d'alguna cosa. 5.- Inclinat avall, cap a terra. Suc que s'extreu de l'oliva. 6.- En plural, país, patria. Mil. 7.- Al revés, deu del sol. De baixa qualitat. Adjectiu possessiu. 8.- Al revés, substància fibrosa blanca i suau que recobreix les llavors de diferents plantes malvàcies. Lloc baix i voltat d'elevacions. 9.- Nom de consonant. Eina per atacar o per defensar.

SOLUCIÓ

HORIZONTALS: 1. Poma; Joan. 2. Ics; Cartó. 3. Pl; Poc; To. 4. A; Aclitud. 5. Nit; Oo. 6. C; Atòmica. 7. As; Als; Tr. 8. Dos; Oll; Tom. 9. Illa; Mata. VERTICALS: 1. Pipa; Cadl. 2. Oct; T; Sol. 3. Ms; Dia; Sl. 4. A; Punta; A. 5. Cot; Oll. 6. Nacions; M. 7. Ar; Rot; Ta. 8. Cotó; Olot. 9. Jota; Arma.

SOPA DE LLETRES

T	S	U	A	I	R	E	G	L	A
H	A	O	G	S	E	X	U	I	F
V	F	N	I	A	G	A	R	B	C
E	I	P	Z	O	N	B	D	I	O
D	T	E	S	A	I	D	F	A	R
A	G	I	H	T	N	R	A	S	R
X	I	G	O	M	U	I	T	P	A
T	M	F	N	P	X	N	A	I	M
O	S	E	T	P	I	G	E	Y	O
N	A	M	I	B	I	A	F	A	Z

SOPA DE LLETRES

Si busqueu dintre del quadre hi trobareu els noms de deu països d'Àfrica.

SOLUCIÓ

Àfrica - Egipte - Etiòpia - Uganda - Ghana - Namíbia -
Tanzània - Libia - Marroc - Tanzània.

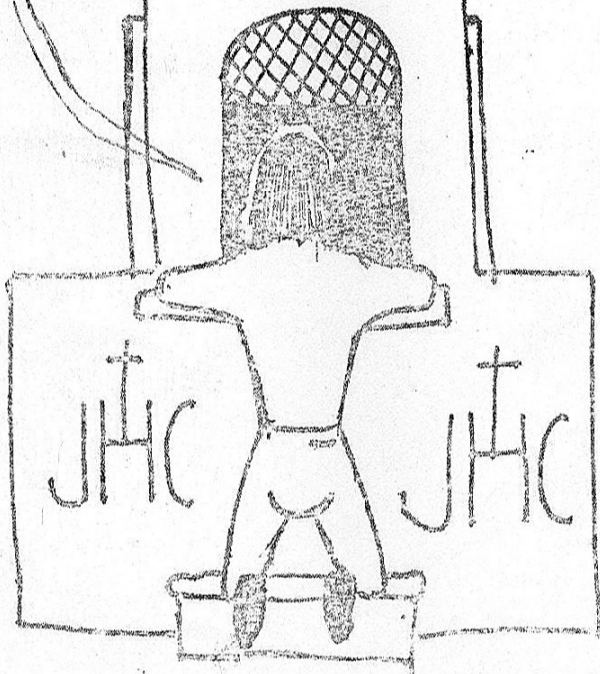
HUMOR

Pare, estic preocupat.

I doncs filllet, que et passa?

Resulta que tothom em demana coses; els de la Creu Roja em demanen sang, els polítics el vot, els del càncer ajudes i ara mateix els de "l'Esplai" em demanen diners per a fer activitats... I no sé el que fer

Caríssim, tot el que has de donar als altres, dona-m'ho a mi per a pintar l'Església

M. R. més / (massa)